

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2021-5-7374

Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens kungörelse om ändring i allmänna råden (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd;

**HSLF-FS
2021:31**

Utkom från trycket
den 19 maj 2021

den 27 april 2021.

Socialstyrelsen beslutar att följande ändringar ska göras i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd.

Ändringarna är markerade med kantstreck.

Socialstyrelsen beslutar vidare att

- mellanrubriken ”Hemutrustning vid bosättning” och texten under den utgår,
- mellanrubriken ”Genom arbete” och texten under den utgår,
- mellanrubriken ”Barns och skolungdomars inkomster av arbete” utgår, och
- alla hänvisningar i de allmänna råden till olika avsnitt i desamma tas bort.

Byte till dyrare bostad¹

Om den som får ekonomiskt bistånd har ett önskemål om att flytta till ett dyrare boende, bör socialnämnden ge bistånd beräknat på den nya boendekostnaden under förutsättning att flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå. Det kan t.ex. gälla

- om det finns medicinska eller starka sociala skäl som styrker behovet av flyttning,
- om det finns svåra personliga motsättningar mellan hushållsmedlemmarna, t.ex. mellan förälder respektive styvförälder och ett vuxet barn eller mellan makar eller samboende,
- om bostadens standard inte är skälig vad avser fysisk miljö och utrustning,
- om ett vuxet barn genom att bo i föräldrahemmet förhindras att leva ett normalt vuxenliv och bli självständig,

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

- om den enskilde måste flytta till följd av att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott eller
- vid trångboddhet.

Vid bedömningen av vad som är skäligen boendestandard vid byte till dyrare bostad bör utgångspunkten vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig.

Glasögon

Om den enskilde har behov av glasögon eller kontaktlinser och skäligen kostnader för dessa inte täcks av bidrag som lämnas enligt 8 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (2016:35) om bidrag för glasögon till vissa barn och unga, bör socialnämnden ge ekonomiskt bistånd till sådana kostnader för glasögon, eller om det är enda alternativet, för kontaktlinser. Behovet av glasögon eller linser bör vara styrkt av en legitimerad optiker eller en läkare.

Hemutrustning

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som krävs för att ett hem ska kunna fungera. Med hemutrustning avses t.ex. sådan utrustning som behövs för matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även den hemelektronik som är nödvändig för att den enskilde ska kunna kommunicera och ta del av information bör omfattas av begreppet hemutrustning.

Underhåll, reparation eller komplettering

Socialnämnden bör, om det krävs för att den enskilde ska kunna bibehålla en skälig levnadsnivå, ge ekonomiskt bistånd till

- inköp för att ersätta hemutrustning som behöver bytas ut,
- underhåll av hemutrustning,
- reparation av hemutrustning eller
- inköp av kompletterande hemutrustning.

Begravning²

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till sådana begravningskostnader som möjliggör en värdig begravning. Hänsyn bör tas till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning ska ordnas. Då begravningen ska äga rum utomlands, bör

nämnden ge ekonomiskt bistånd som motsvarar kostnaden för begravning i Sverige.

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader bör i regel inte vara högre än ett halvt basbelopp.

Skulder

Socialnämnden bör efter en individuell prövning ge ekonomiskt bistånd till skulder

- om det kan få allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde när en skuld som gäller t.ex. boendekostnader eller hushållsel inte betalas, eller
- om det finns godtagbara skäl för att den enskilde inte har ansökt om bistånd till den kostnad som har gett upphov till skulden och nämnden bedömer att han eller hon hade beviljats biståndet om ansökan gjorts vid det tillfälle kostnaden uppstod.

Andra realiserbara tillgångar

Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms överstiga tre sammanhängande månader eller om det finns andra särskilda skäl, bör även möjligheten att realisera andra tillgångar påverka socialnämndens bedömning av rätten till bistånd. En tillgång bör dock endast påverka rätten till bistånd, om den har ett betydande värde och om överskottet vid en försäljning motiverar åtgärden. Sådana kapitalvaror som vanligtvis finns i ett hem bör i regel inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd, om varornas värde är skäligt.

Vid en försäljning bör den enskilde kunna använda intäkten till att betala eventuella lån som är knutna till det som sålts, utan att det påverkar rätten till ekonomiskt bistånd.

Bostad som har ett ekonomiskt värde

En villa eller en bostadsrätt bör endast betraktas som realiserbar tillgång, om en försäljning bedöms kunna ge ett intäktsöverskott som motiverar åtgärden och det finns möjlighet att ordna annat boende. Även om ett överskott talar för en försäljning kan en sådan vara olämplig av andra skäl, t.ex. vid ett kortvarigt biståndsbehov. Om en försäljning blir aktuell, bör den enskilde få skälig tid på sig att sälja villan eller bostadsrätten.

Bistånd till barn och skolungdomar

Om föräldrarna till ett barn eller till en skolungdom, som har fyllt 18 men inte 21 år, inte fullgör sin underhållsskyldighet och om socialnämnden inte kan förmå dem till det, bör nämnden överväga att ge

ekonomiskt bistånd direkt till barnet eller skolungdomen utifrån ålder och mognad.

Om ett barn eller en skolungdom, som har fyllt 18 men inte 21 år, på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd bör nämnden vid behovsbedömningen överväga att bortse från föräldrarnas underhållsskyldighet i de fall

- barnet eller skolungdomen är utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller
- barnet eller skolungdomen har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Att utan medgivande från vårdnadshavaren bistå barnet ekonomiskt bör dock vara en åtgärd som endast bör användas i undantagsfall.

BARN OCH SKOLUNGDOMARS INKOMSTER ENLIGT 4 KAP. 1 A § SOCIALTJÄNSTLAGEN³

Om socialnämnden räknar av hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av arbete över ett prisbasbelopp per kalenderår, bör avräkningen göras mot barnets eller skolungdomens del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden.

Utbetalningsperiod och utbetalningssätt

Om ansökan om ekonomiskt bistånd avser en annan period än en kalendermånad, bör biståndet i regel beräknas från och med tidsbeställningsdagen. Om den enskilde har angivit ett senare datum i ansökan, bör detta gälla.

Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och direkt till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten. Socialnämnden bör dock kunna göra en utbetalning på annat sätt, om det är nödvändigt. Om utbetalningen av ekonomiskt bistånd görs på ett sådant sätt att det medför kostnader för den enskilde att hämta ut biståndet, bör nämnden ge bistånd till kostnaderna.

Extraordinära utbetalningssätt i form av rekvisitioner eller matkupper bör endast användas i yttersta undantagsfall, om mycket speciella omständigheter föreligger.

Dagsbelopp

Om ekonomiskt bistånd ges för en kortare period än en månad, bör socialnämnden använda sig av ett dagsbelopp. Dagsbeloppet bör räknas fram genom att beloppen i riksnormen multipliceras med tolv och sedan divideras med 365.

Bedömnings- och beräkningsunderlag

**HSLF-FS
2021:31**

Socialnämnden bör i regel kunna avslå en ansökan om ekonomiskt bistånd när en enskild trots en särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att nödvändiga kontakter tas.

Dessa allmänna råd gäller från och med den 1 juni 2021.

Socialstyrelsen

OLIVIA WIGZELL

Petra Bergendahl

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

